

Kenmerk	W12.15.0133/III
Datum advies	5 juni 2015
Vindplaats	Staatscourant 2015, nr. 18180

Volledige tekst

Ontwerpbesluit houdende wijziging van enige algemene maatregelen van bestuur in verband met de Wet werk en zekerheid, het invoeren van een ontheffing in verband met de zorg voor een pasgeboren kind bij overlijden van de moeder, een wijziging van het Remigratiebesluit in verband met de berekenwijze van de jaarlijkse indexatie van de remigratie-uitkeringen, het vrijlaten van de afkoopsom klein pensioen voor verschillende uitkeringen in het Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten alsmede enkele technische wijzigingen in enkele besluiten, met nota van toelichting.

Van dit advies is een samenvatting gemaakt.

Bij Kabinetsmissive van 24 april 2015, no.2015000745, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het ontwerpbesluit houdende wijziging van enige algemene maatregelen van bestuur in verband met de Wet werk en zekerheid, het invoeren van een ontheffing in verband met de zorg voor een pasgeboren kind bij overlijden van de moeder, een wijziging van het Remigratiebesluit in verband met de berekenwijze van de jaarlijkse indexatie van de remigratie-uitkeringen, het vrijlaten van de afkoopsom klein pensioen voor verschillende uitkeringen in het Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten alsmede enkele technische wijzigingen in enkele besluiten, met nota van toelichting.

Het ontwerpbesluit brengt in de hoofdzaak wijzigingen van technische aard aan in een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met de Wet werk en zekerheid voorziet eveneens in een aantal maar wijzigingen van meer beleidsinhoudelijke aard.

De Afdeling advisering van de Raad van State adviseert het besluit vast te stellen, maar acht op onderdelen een dragende motivering of aanpassing van het ontwerpbesluit aangewezen. Het vervallen van de verlengingsmogelijkheid en de hardheidsclausule voor het verlenen van een ontheffing in verband met het verrichten van mantelzorg dienen dragend te worden gemotiveerd, mede in het licht van het overheidsbeleid gericht op de vrijwillige inzet van de omgeving bij het verlenen van zorg. Bij gebreke van zo'n motivering dienen de verlengingsmogelijkheid en de hardheidsclausule te worden gehandhaafd.

1. Verhouding tussen het kabinetsbeleid en de beperking ontheffing verplichtingen in verband met mantelzorg

Het huidige artikel 3 van het Besluit ontheffing verplichtingen voorziet erin dat een uitkeringsgerechtigde voor zes maanden ontheven kan worden van een aantal verplichtingen op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, Ziektewet, Werkloosheidswet en de

Wet inkomensvoorziening oudere werklozen. Deze ontheffing is mogelijk indien de uitkeringsgerechtigde voldoet aan de voorwaarden dat hij mantelzorg verricht en die zorg zodanig intensief is, dat in redelijkheid niet van hem kan worden gevraagd te voldoen aan die verplichtingen. Deze ontheffing kan eenmalig met zes maanden worden verlengd waarna het UWV de ontheffing op grond van een hardheidsclausule per maand kan verlengen op grond van individuele omstandigheden van de uitkeringsgerechtigde.

Het ontwerpbesluit schrapt zowel de bedoelde mogelijkheid tot verlenging van de mantelzorgontheffing als de hardheidsclausule. (*zie noot 1*) Dat doet de vraag rijzen hoe dit onderdeel van het ontwerpbesluit zich verhoudt tot het overheidsbeleid gericht op het eigen initiatief en de vrijwillige inzet van de omgeving onder andere in het domein van de zorg. Bij een dergelijk overheidsbeleid past "een overheid die ruimte laat waar het kan en niet interenieert als de samenleving zelf oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken aandraagt. Maar ook een overheid die eventuele hindernissen voor zelforganisatie en samenredzaamheid wegneemt en mensen faciliteert om zelf de zorg en ondersteuning op zich te nemen", zoals het kabinet in zijn brief over de participatiesamenleving tot uitdrukking brengt. (*zie noot 2*)

De Afdeling wijst erop dat het in het licht van het vorenstaande niet voor de hand ligt dat de mogelijkheid tot verlenging van mantelzorgontheffing en de hardheidsclausule komen te vervallen. Zij adviseert in de toelichting dragend te motiveren hoe dit onderdeel van het ontwerpbesluit te verenigen is met het overheidsbeleid gericht op het wegnemen van hindernissen voor zelforganisatie. Indien in een dergelijke motivering niet kan worden voorzien, adviseert zij het ontwerpbesluit aan te passen door de verlengingsmogelijkheid en de hardheidsclausule te handhaven.

2. Vervallen verlengingsmogelijkheid en hardheidsclausule ontheffing verplichtingen

De Afdeling merkt voorts op dat de toelichting bij het ontwerpbesluit het vervallen van de verlengingsmogelijkheid en de hardheidsclausule motiveert door erop te wijzen dat een ontheffing een eenmalig karakter dient te hebben en zodoende benut moet worden om een alternatieve oplossing te zoeken voor de situatie waarin een uitkeringsgerechtigde mantelzorg verleent. Daarom zijn volgens de toelichting op het ontwerpbesluit de verlengingsmogelijkheid en de hardheidsclausule niet langer nodig.

De Afdeling wijst erop dat reeds nu het uitgangspunt is dat een ontheffing in beginsel eenmalig wordt verleend. (*zie noot 3*) Het eenmalige karakter van de ontheffing staat er thans blijkens de toelichting echter niet aan in de weg dat zich situaties kunnen voordoen waarin een verlenging van de mantelzorgontheffing in de rede ligt, (*zie noot 4*) of waarin toepassing van de hardheidsclausule mogelijk dient te zijn. (*zie noot 5*) Omdat eenmaligheid al het uitgangspunt is bij het verlenen van mantelzorgontheffing, valt niet in te zien waarom dat uitgangspunt thans noopt tot het schrappen van de verlengingsmogelijkheid van de mantelzorgontheffing en de hardheidsclausule. De toelichting bij het ontwerpbesluit motiveert niet waarom situaties waarin nu nog een mantelzorgontheffing wordt verlengd of waarin de hardheidsclausule wordt toegepast, zich niet langer kunnen voordoen.

Duidelijk is dat de ontheffing in verband met calamiteiten (*zie noot 6*), voor zover beoogd, niet onder alle omstandigheden kan cumuleren met een ontheffing in verband met mantelzorg. Indien mantelzorg verricht wordt buiten de privésfeer is dat niet mogelijk. De voorgestelde verlenging van de maximale duur van een ontheffing in verband met calamiteiten (*zie noot 7*), kan daarom niet de hiervoor bedoelde motivering met betrekking tot mantelzorg vormen.

De Afdeling adviseert in de toelichting bij het ontwerpbesluit op het vorenstaande in te gaan

en het laten vervallen van de mogelijkheid tot verlenging van mantelzorgontheffing en de hardheidsclausule dragend te motiveren. Indien in een dergelijke motivering niet kan worden voorzien, adviseert zij het ontwerpbesluit aan te passen door de verlengingsmogelijkheid en de hardheidsclausule te handhaven.

3. De Afdeling verwijst naar de bij dit advies behorende redactionele bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging in dezen een besluit te nemen, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State

Redactionele bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no.W12.15.0133/III

- In artikel I, onderdeel H, "blijft gelden als de uitkeringsgerechtigde recht heeft op een uitkering" vervangen door: blijft van toepassing op de uitkeringsgerechtigde die recht heeft op een uitkering.

- In artikel III, onderdeel B, ", waarvan het recht" vervangen door: en het recht.

- De in artikel V voorgestelde wijziging van artikel 4.2, eerste lid, van het Besluit SUWI aldus formuleren:

1. Het UWV kan ten behoeve van een persoon als bedoeld in artikel 30a, eerste lid, onderdelen a en c, van de Wet SUWI, op diens aanvraag een individuele re-integratieovereenkomst sluiten met een re-integratiebedrijf, overeenkomstig de voorkeur van de aanvrager, ter uitvoering van werkzaamheden die zijn gericht op de inschakeling in het arbeidsproces, tenzij het betreft:

a. een uitkeringsgerechtigde op grond van de Werkloosheidswet, bij wie geen sprake is van ongeschiktheid tot het verrichten van zijn arbeid wegens ziekte;

b. een uitkeringsgerechtigde op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen.

- In de toelichting op de artikelen VI en VII weergegeven welke peilmomenten en bedragen gehanteerd zijn om te komen tot de conclusie dat het wijzigen van de indexatiegrondslag begunstigend is.

- In de toelichting op de artikelen IX en X inhoudelijk ingaan op de argumenten die tot het uitstel van inwerkingtreding leiden en niet slechts verwijzen naar een brief van de Minister.

Nader rapport (reactie op het advies) van 15 juni 2015

Het ontwerp geeft de Afdeling advisering van de Raad van State aanleiding tot het maken van inhoudelijke opmerkingen met betrekking tot de voorgestelde wijziging van de duur van de ontheffingen met betrekking tot mantelzorg en calamiteiten in het Besluit ontheffing verplichtingen sociale zekerheidswetten. Naar aanleiding van deze opmerkingen zijn het ontwerpbesluit en de nota van toelichting gewijzigd. De hardheidsclausule bij de ontheffing in verband met mantelzorg zal niet komen te vervallen. Daartoe is artikel IV, onderdeel D, aangepast. De verlengingsmogelijkheid die voorheen in artikel 3, tweede lid, van het Besluit ontheffing verplichtingen sociale zekerheidswetten was opgenomen zal echter wel vervallen. Reden hiervoor is dat met de hardheidsclausule er nu reeds de mogelijkheid is om de ontheffing te verlengen. Aan artikel 4 van het Besluit ontheffing verplichtingen sociale zekerheidswetten betreffende de ontheffing in verband met calamiteiten is een hardheidsclausule toegevoegd (zie artikel IV, onderdeel E, onder 3). De maximale periode van

de ontheffing in verband met een calamiteit blijft 6 maanden. Dit geeft het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen de mogelijkheid om in situaties waar dat nodig is, de ontheffingen in verband met mantelzorg en calamiteiten te verlengen. De redactionele opmerkingen in de bijlage bij het advies zijn verwerkt.

Ik moge U hierbij, na overleg met de Minister voor Veiligheid en Justitie, het gewijzigde ontwerpbesluit en de gewijzigde nota van toelichting doen toekomen en U verzoeken overeenkomstig dit ontwerp te besluiten.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

(1) Artikel IV, onderdeel D, ontwerpbesluit.

(2) Brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport op de motie Slob om een nadere invulling van het begrip participatiesamenleving in relatie tot decentralisaties en het mantelzorg- en vrijwilligersbeleid (Kamerstukken II 2014/15, 29 538, nr. 173, blz. 4).

(3) Algemeen deel van de nota van toelichting op het Besluit van 30 oktober 2006 houdende regels met betrekking tot de ontheffing van verplichtingen genoemd in de Werkloosheidswet en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Stb. 2006, 526), onder Mantelzorgontheffing.

(4) Zie het algemeen deel van de nota van toelichting op het Besluit van 30 oktober 2006 houdende regels met betrekking tot de ontheffing van verplichtingen genoemd in de Werkloosheidswet en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Stb. 2006, 526).

(5) Volgens de toelichting kan toepassing van de hardheidsclausule alleen in zeer bijzondere situaties aan de orde zijn. Bijvoorbeeld wanneer na ommekomst van de verlengde ontheffing blijkt dat de zorgvrager waarschijnlijk op korte termijn zal komen te overlijden. Of wanneer de zorgvrager zojuist is overleden en de betrokkene daardoor even niet in staat is te voldoen aan zijn verplichtingen gericht op werkhervatting.

(6) Artikel 4 van het Besluit ontheffing verplichtingen.

(7) Artikel IV, onderdeel E, ontwerpbesluit.

[Gehele tekst ontwerpregeling met toelichting \(pdf, 371 kB\)](#)